

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СООЗ В З'ЮЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 226. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 28-го вересня 1935. — VOL. XLIII. No. 226. Jersey City, N. J., Saturday, September 28, 1935. THREE CENTS

СТРАЙК МАЙНЕРІВ ПОЛАГОДЖЕНО

ВАШІНГТОН. — Представники власників копаєльн м'якого вугля та юнійних робітників у цих копаєльнях дійшли нарешті до згоди в справі умов праці й у цей спосіб покінчили страйк коло 400,000 майнерів.

Робітники мають вертатися до праці у вікторок, оскільки цей страйк перейде до історії як найкоротший страйк у цій промислі.

Угоди не підписали ще представники копаєльн у Верджинії, Тенесі й у повітах Пері й Гарлен у штаті Кентукі; через це робітники копаєльн у цих районах ще дали лішаються на страйку. Число їх сягає до 3,500.

Новий контракт має обов'язувати 18 місяців та має сприяти обов'язуючу силу 1-го квітня 1937-го року. Він дає майнерам деяку підвищену заплату. Джон Лус, президент майнерської юнії, каже, що контракт угодило майнерів.

ПРЕЗИДЕНТ СТВОРИВ НОВИЙ УРЯД ДЛЯ ВІДБУДОВИ КРАЮ.

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт установив новий уряд, що має на цілі координувати бажання робітників, підприємців і консументів, та поставив на чолі цього бюро Джорджа Бері, визначеного урядом в адміністрації відбудови.

Президент каже, що як робітники, підприємці й консументи будуть звести разом до спільної акції, то депресія мусить скоро скінчитися.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЧИНАЄ ТУРУ ПРОМОВ.

ВАШІНГТОН. — Президент Рузвельт виїхав спеціальним поїздом на захід. Він поїде здійснити до Лос-Анджелеса, а потім кораблем через Панамський канал до дому. По дорозі має він виступити кілька промов. Ці промови викликають велике зацікавлення краю, бо вони надають загальну лінію наступній виборчій кампанії за уряд президента краю.

ЛЕГІОН ЗА БОНУС, АЛЕ ПРОТИ ПЕТМЕНА.

СТ. ЛУІС. — Американський Легіон ухвалив на своїй конвенції домогатися виплати бонуса ветеранам великої війни.

Означе коли на конвенції виступив конгресмен Петмен, автор бонусового закону, що був ухвалений конгресом, але заветований президентом, делегати гукали підчас його промови, даючи цим до зрозуміння, що вони не хочуть виплати бонуса спеціально на це друкованими паперовими грішми.

Коли конгресмен МекФарлейн виступив в обговоренні цього товариша, він стрінувся з таким самим прийняттям.

МАТИ ДОЗВОЛИЛА НА ОПЕРУВАННЯ ДИТИНИ.

ПЕРТ АМБОЙ (Нью Джерсі). — Пані Керстон дає нарешті намовитися дозволити лікарям оперувати її 15-літню дочку Маргарету на запалення сіпної кишки.

Коли поліційний начальник і лікарі не встигли її переконати, доконав цього парох католицької парохії, до котрої вона належить. Дівчину відвезено до шпиталю. Лікарі боялися, що операція прийде запізно, бо сіпна кишка певно вже пухла й у череві дівчини почалася недуга перитонітиса. На щастя, операція перейшла добре.

БИЛІНГЗ РОЗКРИВАЄ ПОЛІЦІЙНИЙ ЗАГОВІР ПРОТИ МУНІЯ.

САН ФРАНЦИСКО. — Перед судовим урядником, делегованим судом до перешування справи Муні Мунія, що був засуджений за бомбовий захват підчас санфранціської військової паради в 1916 році, ставав як свідок Ворен К. Билінгз, що теж відслідкує за цей самий випадок кару до смертної вазниці.

Билінгз зізнав, що Мартин Свонсон, спеціальний детектив трамваєвого підприємства, старався кілька днів перед вибухом бомби нахилити Билінгза, щоб він пішов проти Мунія та зізнав фальшиво, що Муні кинув бомбу. Билінгз відмовився. По вибуху бомби поліція арештувала Билінгза за співвинного. На поліції Свонсон сказав до Билінгза: "Ти був дурний, що не пішов з нами проти Мунія. Ти міг би в цей спосіб заощадити собі клопоту з до смертної тюрмою або шибеницею".

Знаючи Билінгза годяться з зізнанням клівлендського фабриканта Вайнберга. Тільки Вайнберг мав щастя, бо коли за старанням Свонсона Вайнберга поставлено на суд як співвинного в замаху, присяжні судді Вайнберга звільнили. Зате Билінгз полав, як Муні, на до смертну вазницю.

На перешуванні ставав теж Едвард Нолен, юнійний провідник, котрого поліція теж обвинувачувала в участі в замаху, але кінчий утік перед розшуванням. Нолен зізнав, що хемікалі, які поліція предложила на розвирі, з поясненнями, що вони походили з бомби, яка експлуатувалася на параді, знайдено на ділі в пивниці Нолена в день по замаху. Не були це бомбові хемікалі, а звичайні субстанції, яких він уживав як "дломбер" до споживання металів.

ІТАЛІЯ КУПІЄ БРАЗИЛІЙСЬКЕ М'ЯСО.

Італія закупила в Бразилії 31,000 тон мороженого м'яса вартості 40 мільйонів фунтів стерлінгів. Ось тому ціна м'яса, головно в Ріо Гранде, пішла вгору. Споживачі м'яса в Порто Адеге вальштували страйк проти звищних цін на м'ясо.

100 ГРАМІВ РАДУ.

Недавно добули у Іоакім-стальських копаєльнях сотні грам ради. Ці копаєльні працюють уже від 40 років. Сьогодні вони є найбагатшими джерелом ради в Європі, даючи 3 грами ради річно. Однак на випадок потреби можна добути в Іоакімсталею ще 8 грамів річно. Оцінюючи обсяг ради запасу уранової бленди в Іоакімсталею, можна читати цілому певну продукцію ради ще на 100 років.

ВКРАЛИ 1,000 ЗЛОТИХ.

Вол. Мадері з Тернопіля, що приїхав до Львова заплатити рату кілька тисяч зл. для банку, в трамваї на Галицькій площі вкрав портфель із кешених пап'я, яку ротаєли. Поліція зловила злодія на Стрілецькій площі. Це Іван Флузі із Кривичів. Небаром зловити другого злодія, Пінкаса Файнзільберга з Клепарова, а в нього знайдуть і гроші. У Файнзільберга знайшли теж свій-літній годинник "Цица" і золотий годинник, власність Мадері.

ХРУЩИК "КОЛЬОРАДО" ПОШИРЮЄСЯ.

З кінцем минулого року зарпмитіля цього шкідника вперше в Англії, а саме біля Тільб'арі. Після основних розшуків виявилось, що хрущик загніздився ще в 8 місяцях, які можна замкнути колом з 5-кілометровим проміром. На приказ влади всі власники картопляних піл у відстані 10 кілометрів від цього місця мусили скропити свої картопляні поля виваром арсену, коли дїйшло до відома, що й-правобіч Темзи біля містечка Гревенда показався "кольорадо".

ТУНЕЛЬ ДЛЯ ДАРАБ.

У Фінляндії викінчили недавно тунель, призначений для водяного шляху. Як відомо, Фінляндія є краєм пребратими у дерево. Транспортують його найдовше водними шляхами, яких довжина рівна у Фінляндії приблизно 47 тисяч кілометрів. Отже у південно-західній Фінляндії є два озера, що відділені від себе шереком на 520 метрів гірським хребтом. Цей хребет був величною перешкодою для транспортування дерева дарабми, тому, що ті треба було витягати ланіогарми понад горо і спускати з другої сторони гори в друге озеро. З тієї причини будувалися від горо за 8 миль, на 260 метрів довгий тунель, яким сьогодні перепавають 2,000 пнів на годину.

МІЛІОН ЛЮДОДІВ.

Англієць антрополог д-р Амерсієль діяв довголітні дослідів і студій огодоси друго прапо, де піше, що тепер живе ще коло мільона людей, які споживають правильно або від часу до часу людське м'ясо. Найбільше, людодіає заходять в середній Африці та на островах біля Австралії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ФІЛЬМОВИЙ ОПЕРАТОР НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

На Гуцульщину приїхав американський фільмовий оператор д-р Костіч, щоб поробити знімки для колірванних фільм. У Коломиї знав сцену з гуцульського армярку. Описав д-р Костіч відваду Косів, Куті, Жабе та Річку. Зі зрозумілих знімок д-р Костіч зробить в Америці оригінальну колорую гуцульську фільму, яку висвітлюватимуть у журнальних кінах. Д-р Костіч має найновіші фільмові апарати для знімок і працює без помічників.

СПАДОК ФРЕКЕНЦІ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

До передувальних лікарських оглядів згодилося цього року дуже мало нових кандидатів. На 800 вільних місць на правничому відділі згодилося тільки 400 студентів; на медичній, де досі був великий надвіс, тільки 140. Мало кандидатів згодилося також на інші відділи. Мене змушув, що до спадку фрекенці причинилися великі оплати, встановлені для першого року студії, а також ця новина, що перешування на правничий відділ треба здати іспит з латини й історії.

ЗВІРЧАЧА СОЛДАРНІСТЬ.

В одного франкфуртського купця панує дісно звірчача і дїля. Є там два пси: вівчарик "граф" та пінчерця "тіті", папуга "льора"; ще кілька пахив та золоті риби. Всі разом пахиваю до солідарності, а оба пси дуже часто сплять разом біля себе.

Одної ночі трапилося "графові", що ночував у кухні, нещастя. Це зарпмитіля всі шойно вранці, як заглянуло до кухні. Зрозуміється, що його порядком "виганбили" за "непорядком". Однак "тіті" взяла собі що болуючу "нагану", "граф" дуже до серця і виявила це назувер підчас привітання з паном домі. Замість виявити своє шоденне вдоволення радісним вяркотом (їі шоденно рано бере пан доми на руки, гладить її та промовляє до неї, а вона кладе йому свої лапи на рамена та радісно вярчить), вона застрйкувала з причини синіматї до "графа" і підчас пестощів власника мовчала. До цього страйку прилучилася теж і папуга "льора". Замість шоденного окулю: "Я добра тасуєва дитина" вона зі залістю закричала: "Тато — малпа", хоч сама перед тим кричала до "графа": "Свинко, шож ти так наробиш?" Тільки золоті риби не прилучилися до страйку.

ЖИКИ ЗДІБНИШ ДО ЛЕТУНСТВА.

Один з найбільше відомих детунів советської Росії, Гроговський, думає, що жіноцтво здібноше до летунства ніж мужичина. Він каже, що мужичини можуть летіти тільки до висоти 7,000 м., не вживаючи апарату з кінемом. Жінки летять до 10,000 м., не вживаючи того апарату. Як відомо, кінемом мучить нерви і очі. На мужиків Гроговського, жінки будуть більше потрібними у війні для повітряних летів і тому він радить виховувати жіноцтво на летунок.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ У ХАРКОВІ.

На советській Україні викрили новий опозиційний рух між комуністами проти Москви. У Харкові усунули цілу управу міської ради під закидом, що вде замасковану контрреволюційну акцію і що допустилася злозв'язів. Предсідатка харківського совету, Сартікова, та його заступника притягнули до відповідальності за принадлежність до українських організації ще в 1920. р. і за поборовання большевіків. Влада усунула теж секретаря міської ради, Вольфштайна, за симпатії до меншевіків і поборовання політики Сталіна.

РІК ВІЗНИЦІ ЗА КОМЕДИЮ ГОГОЛЯ.

Перепишемо з "Звєстий з 15. серпня ц. р.": Гурт діячів петербургського "Реперткома" разом з головою цього товариства, Рафаловичем, і заступником голови Брянським передані судові за ріжні формальні "пропуски" на службі, головно за дозвіл на виставу ідеологічно шкідливих пєс, а саме комедії Гоголя "Одруження". Перший присуд петербургського обласного суду був суворий: Рафалович 5 літ, Брянський 2 роки вазниці. Згодом найвищий суд змігчив кару Рафаловичеві за 2 роки, Брянському на півтора.

Тепер судово-наглядія колегія найвищого суду ССР змінила присуд, припинивши справу проти двох засуджених; їх роботу признали зовсім "внутриманою" ідеологічно й політично. Сиділи більш року.

ЗАБОРОНЕН ВИДАВНИЦТВО В ПОЛЬЩІ.

Польське міністерство внутрішніх справ заборонило поширювати два німецькі часописи, видавані за кордоном ("Ласер Кемпфер" у Ціріку і "Канданре" в Брюсселі) і три німецькі брошури, видані в Хелословаччині, що представляють у некорисному світлі внутрішні відносини в Німеччині. Між іншим виведено в небажаному навісарієній справу концентрарційного табору в Оранієнбургі і підпаду берлінського райстагу.

РОВЕР З ДЕРЕВА.

Ровер з дерева зладив один професор варшавської політехніки. Рама зложена з тонких дощочок, легких і еластичних, задне колесо має нормальну величину, а перешде є далеко менше. Ровер має три біги, так, що можна доскопу наставити його швидкість.

І КАНТ ІЗДИВ НА СЕЛО.

В життєписах Канта читаємо, що славний філософ і професор географії в університеті в Кенігсбергу, Імануїл Кант, ціле життя не покидав свого міста. Подорожі дають знання, а врте Кант був найбільшим філософом Німеччини без подорожей. Всєз таки ця біографічна вїстка не є докладна. В часі ілїтній ферїй Кант відїздив, правда, недалеко, бо до села Модітен під Кенігсбергом. Там мешкав у домі, що є до нїнішнього дня. Його вважають національною пам'яткою й окожує спеціальним охороною. Управа міста Кенігсбергу рішила влаштувати в ньому музей, у якому будуть уміщені мебелі з часів Канта і пам'ятки по ньому. Біля доми росте ще липа, під якою філософ писав свої найбільші твори.

ВІЙНА ВІДЛОЖЕНА НА ТРИ МІСЯЦІ

ДЕСЯТЬ ДНІВ НА МИРОВІ ПРОПОЗИЦІЇ.

ЖЕНЕВА.—Рада Ліги Націй відбула прилодне засідання в четвер, 26-го вересня і прийняла такі рішення: 1) Приймити до відома звіт Комітету П'ятьох, але не оголошувати його перед 10 днями. Таксамо не розв'язувати Комітету П'ятьох, перед котрим Італія ще може згодилися свої мирові пропозиції. 2) Тимчасом Рада Ліги Націй перетворює себе в Комітет 13-тиох, шоби впродовж 10-тиох днів приготувати від себе якісь рішення, проти котрих ні Італія ні Етіопія не будуть мати права робити якнебудь замітів, лише можуть прийняти їх або відкинути в цілости. 3) Ліга покинується на параграф 12-тій конституції Ліги і пригадує, що член Ліги не може йти до війни скорше, аж по трох місяцях від покінчення спроб поєднання двох посарних сторін. 4) Коліб котранбед з держав пішла до війни перед трома місяцями, то на підставі параграфу 15-го Ліги та держава винесла війну цілій Лізі Націй, а в такому випадку Ліга рішає, яких засобів треба вжити, шоби пократи державу, яка поломить цю постанову.

Таке рішення Ради Ліги показує, що члени годяться виступити цілою силою проти Італії, коліб вона шхотла зломити мир.

Водночас з таким рішенням Ліги Англія зажадала від Франції, щоб вона дозволила їй використати свої пристани над Середземним морем для пристановища англійських кораблів і дати тим кораблям потрібну муніцію та топливо на випадок війни з Італією.

ДОЗВОЛЕНО ВВОЗИТИ ЗБРОЮ ДО ЕТІОПІЇ.

АДІС АБАБА.—Бельгійський уряд зніс заборону вивозу муніції й інших воєнних матеріялів до Етіопії, а таксамо й Швайцарія почала висилати в Етіопію кріси на зістрівання літаків.

АНГЛІЯ ПРИГОТУЄТЬСЯ ІНТЕРНУВАТИ ІТАЛІЙЦІВ У ЕГІПТІ.

АДІКСАНДРІЯ (Егіпет). — Департамент Прилодної безпеки виготовляє плани інтернувати Італійців, що перебувають у Егіпті, на випадок війни. Іх є в Егіпті 80,000. Деякі з них мають великі багатства.

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬСЬКОМУ НАТЛІ.

ЛВІВ.— У неділю, 15-го вересня, відбулися в усій Польщі вибори до сенату. Із непольських народів тільки українці із Східної Галичини будуть мати представництво. Жиди, Німці та Білорусини не будуть мати сенаторів з вибору.

Вибори перешутили делегати з кожного воевідства. З львівського воевідства вибраний Українець Володимир Децикевич, бувший сенатор і теперішній лавник міста Львова. У Станиславові вибрані о. Лободина, в Тернополі Остап Луцького, бувшого посла. "Діло" згадує також про те, що й з Волині вибрано сенатором Українця, але його імені не подає. Між сенаторами з Волині є М. Маслов, бувший сенатор.

КОНГРЕС КОМСОМОЛЦІВ ПО МОСКВІ.

МОСКВА.— Місяць після сегомо конгресу Третього Інтернаціоналу розпочався конгрес Молодого Комуністичного Інтернаціоналу для переведення членів акції "проти фашизму". В нарадах беруть участь американські делегати. Перебїг нарад слідить пильно заступник амбасди з огляду на недавній протест Америки проти комуністичних затїй.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР В НІМЕЧЧИНІ.

БУДАПЕШТ.— Прем'єр Угорщини, Юлій Гембеш виїхав на розмову з пруським прем'єром Германом Герінгом. Догодуються, що він має зговоритися про співділяння Німеччини, Польщі й Угорщини. З Відня прийшли вїсті, шби приготувляється польсько-німецько-мадлярський союз проти советсько-чесько-французького порозуміння.

СОВЕТСЬКИЙ ЛІТАК "МАКСИМ ГОРЬКІЙ" БУВ ЗНИЩЕНИЙ БУНТАРЕМ.

ПАРИЖ.— Офінор повідомляє з Відня, що згідно з оповіданням осіб, що повернулися цими днями з СССР, цілий Союз є засипаний листами, писаними рукою, друкованими на тектографіх, або навіть в друкарнях, підписаними летуном Благіном, який, як відомо підчас перебування французьких та англійських делегатів у Москві, збів знаменитий літак, славу советської авіації, "Максим Горький" і при тому сам згинув. За катастрофа була офіційно записана на кошт нещастя, але цей лист Благіна написаний ним нібито перед самою катастрофою потверджує чутки, які холять уже давно, що він збів "Максима Горького" вмисне. Треба зазначити, що з самого початку всі, крім офіційної советської преси, сходилися на тому, що такий знаменитий летун, як Благін, який до того дістав точне завдання триматися якнайдовше від велїтнєського літака, не міг трафити в нього випадково.

В означеному листі автор заявляє, що він має збити літак, яким большевики замають очі Європи, представляючи, що в Советях все йде якийкраще, шоби заманїфестувати перед чужинцями надродне незадоволення та подвигнути нарід на останню боротьбу з большевизмом.

«СВОБОДА» (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays... Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Printed by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.

Table with subscription rates: PEREPLATATA, SUBSCRIPTION RATES, and prices for single copies and advertising.

За оголошення ремація не відповідає. За кожна зміну адрес платитись 10 центів.

У ГАЗЕТАХ НЕ ПИШЕТЬСЯ

Пишеться в американських газетах про страйк майнерів м'якого вугля. Пишеться про заходи звільнення з торми Томія Мунія, юніонного лідера...

Однак навіть у найкращих газетах не пишеться нічого про одну справу, що дотикає безпосередньо якраз газети. Саме цими днями переводяться серед газетирів американських газет голосування над тим, чи Американська Газетярська Гільда має належати до Американської Федерації Праці.

Американська Газетярська Гільда («Америкен Ньюспейпер Гід») це юнія газетних робітників, редакторів, новинарків, коректорів, разом усіх цих, що працюють у редакції. Це є правильна юнія, себто організація, що має на цілі боротися за кращу долю цих робітників.

Американська Федерація Праці, як загальною зв'язно, це федерація робітничих юній. Це є в цьому великому союзі юній різних родів: одні з них організовані на засади промислу, інші на засади знання, однак всі вони юній людей, що себе вважають за робітників.

Коди тепер Американська Газетярська Гільда заряджує серед своїх членів голосування, чи їй приступити до федерації інших робітничих юній, то тисяси газетирів робітники мають відповідати, чи вони вважають себе справді повними робітниками, як трамваєві кондуктори, майнери, автомобілеві робітники і так далі. Правда, декому може здаватися, що людина, яка пише в газеті, не є робітником, бо не працює руками. Та суть робітництва не в тому, чи людина працює руками, чи головою, а в тому, чи умовни його праці й життя залежать від нього, чи від когось іншого, від його «боса».

Деяким газетарям може здаватися, що вони газетари, а не робітники; що робітники це тільки складачі й друкарі, і може голосування впаде проти федерації газетирів з іншими робітниками; але як це станеться, то життя певно за короткий час навчить їх кращого розуму.

РОСІЯ В ЛІЗІ НАЦІЙ

Коли я отсе пишу в Женеві, відбувається чергова сесія Ліги Націй; перше відбулися засідання тільки Ради Ліги Націй, а тепер ідуть засідання Загальних Зборів. Нинішня сесія Ліги Націй має історичне значення, від її наслідків залежить саме існування цього міждержавного парламенту, що має отсе розв'язати в тому чи іншому спосіб італійсько-єгипетський конфлікт, який загрожував дуже важкою перетворитися в конфлікт італійсько-англійський. Загроза ця, що правда, існує далі, і Англія сквально озброєно острів Мальту, найближчий до Італії, та збирає на Середземному морі своє велетенське флоту. Але всеж трудно повірити, щоб Англія таки навчалася вважати за вигину, в котрій — при найкращому для неї наслідку — вона має так багато до втрати (Егіпет, Індія, престиж) і нічого до виграння, крім слави оборони стільки разів погантаною авторитету Ліги Націй. Щож до авторитету Ліги Націй, то він, даяб, багато не вартий. Після того, як товариш Лівінов побував головою цієї ультра-консервативної й лицейної установи, що має нубити служити заборолом усім «революційним» змінам існуючого ладу річей, і в найпрестрашнішій й оборонній зивляється мимовільна думка: цього доброго можна чекати від міждержавної установи, де такі почесні ролі випадають усімким товаришам Лівіновим?

А товариш Лівінові поволі починають показувати свої зуби саме тим, хто найбільше прислухався був до їх вступлення до Ліги Націй, і між іншими — Італії. Фашистська Італія завше пишалася тим, що вона перемогла «буржуазні забобони» і ввела — своїм визнанням верховної влади — знову Росію поміж люди. Вона була певна, що московські большевики, обертаючися між людьми, поволі почнуть текти пріятими людський вигляд і еволюціонувати... до фашизму, щоб на руїнах капіталістичного ладу розбудувати новий суспільний лад. Чимало фашистів вважали в московських большевику... товаришів у розбудову нового світу в борюванні демократично-ліберальних ідей. Можна булоб навести на підтвердження цього твердження чимало цитатів. Але менше з тим. Фактом залишається, що впродовж десятиох років між фашистською Італією та большевицькою Московією існували

з 8. вересня мало не цілий репортаж із Женеві - віднобиті, точніше кажучи у Східній Галічці. Тут і біля там велетенська річнина, успіх і провал. А що образ цей був ще виразніший, увіль собі-вільні виборів у Галічці, припускаючи, що УНДО збожжувало вибори. Його відсоток голосуючих був би тоді у Галічці, якщоб ще і польська опозиція зберігала своє бойкотное становище до виборів!

Тому тепер більше, ніж коли-либує, набирати слушності слови чи не-консервативного «Часу», щоб безперечно (і доводно від себе: «одномим») успіхом теперішніх виборів в Україні. На зміст цього у успіху складається, як це впадає в очі, велика кількість френквенції у всіх виборчих округах; де існував компроміс. Варто сплусачивати нинішнього виборчого компромісу добре запам'ятати такі цифри. Лодзь дає 13,3 відсот. голосуючих, Варшава — 23 відст., навіть шовіністичний польський Лівів 30 відсотків (разом з Жидами й Українцями, які також голосували) — а Галіччина коло 60 відсотків.

Однак значення виборчого компромісу та виборчої активності його українського представника далеко-чим не вичерпується. Без порівняння важко сказати, чи вибори йшли під гаслом унормування польсько-українських взаємин. Звичайно досі можна було поводити з польського боку, наче своєрідне оправдання прикрої політичної дійсності, — таке твердження: Українці не виявляють доброї волі до надання відносин. Повторювалась та теза при промовчуванні факту, що «якже Польки, однакво уряд і громадянськомучою стороною національної політики: Нинішні вибори вже подли сумнів задокументували максимум доброї волі з українського боку.

ПО ВИБОРЧИМ ХМЕЛЮ ПОХМІЛЛЯ

(Голос краєвого політика про повиборчі міркування).

У лівівській «Ділі» знаходимо таку статтю: ЦИФРИ І РЕФЛЕКСИ.

Цікаво виглядає мапа виборчих френквенцій. На суто польських територіях — майль відсоток голосуючих, а на землях з т. м. мішаним населенням — високій.

Інша річ з «високою френквенцією» виборців на теренах де — згідно з офіційною статистикою — живуть самі «тушетні», себто з виборими на Полісі та Волині. Слід тільки пригадати собі, що ті землі, де терен перманентних масових комуністичних процесів і подій та довголітнього специфічного політичного режиму, символом якого є деякі відомі особи. Але надто дивно, як поліських багач зблигли до виборчих домів як один миг (з хворими і каліками), щоби віддати свій голос на —

яких з переважною українською більшістю населення, тогніше кажучи у Східній Галічці. Тут і біля там велетенська річнина, успіх і провал. А що образ цей був ще виразніший, увіль собі-вільні виборів у Галічці, припускаючи, що УНДО збожжувало вибори. Його відсоток голосуючих був би тоді у Галічці, якщоб ще і польська опозиція зберігала своє бойкотное становище до виборів!

Тому тепер більше, ніж коли-либує, набирати слушності слови чи не-консервативного «Часу», щоб безперечно (і доводно від себе: «одномим») успіхом теперішніх виборів в Україні. На зміст цього у успіху складається, як це впадає в очі, велика кількість френквенції у всіх виборчих округах; де існував компроміс. Варто сплусачивати нинішнього виборчого компромісу добре запам'ятати такі цифри. Лодзь дає 13,3 відсот. голосуючих, Варшава — 23 відст., навіть шовіністичний польський Лівів 30 відсотків (разом з Жидами й Українцями, які також голосували) — а Галіччина коло 60 відсотків.

Однак значення виборчого компромісу та виборчої активності його українського представника далеко-чим не вичерпується. Без порівняння важко сказати, чи вибори йшли під гаслом унормування польсько-українських взаємин. Звичайно досі можна було поводити з польського боку, наче своєрідне оправдання прикрої політичної дійсності, — таке твердження: Українці не виявляють доброї волі до надання відносин. Повторювалась та теза при промовчуванні факту, що «якже Польки, однакво уряд і громадянськомучою стороною національної політики: Нинішні вибори вже подли сумнів задокументували максимум доброї волі з українського боку.

ФЕНЦИК ВИДАВАЄ МОСКОВСЬКУ ГАЗЕТУ ЗА ПОЛЬСЬКІ ГРОШІ.

Перед кількома місяцями бувинавала «Земельська Політика» д-ра Фенцика, що видавав свій орган за польські гроші в Ужгороді. Др Фенцик вніс проти редактора Василі Татинця судову скаргу, а редактор навів при складстві кількох свідків, між ним бувало головний редактор Карпуш руського Голосу — д-ра О. М. Мисюньского.

В суботу, 7-го вересня в. р. була розправа, на якій звинувачений перший др О. Каміньскій знав, що др Фенцик мів статтю, якй вихваляючи польську політику, а нападів на єго хославський уладу і їй загрожувало політику. Кожному було ясно, що їй послуги не даватимь зарядом.

Коди др Каміньскій лівів др-ра Фенцика, що є в тім правді, що ріжні часисими поборюють його в зносинах і польським консулом Свєтєрєвським, то Фенцик не зперечував. Потім вихав др Фенцик до Америки, а нинішній редактором став др О. Каміньскій, який загрозив з кінця адміністрації й побило, що гроші з перелатати йшли єго на видання К. Г. — на організаційні цілі будучої партії з друку і адміністрацію плаче-но гроші, які кожного місяця звільнісь Каміньскій.

Коди др Каміньскій спитав співробітника «Кариаторського Голосу», др-ра Нездєльського й др-ра Креєвського прохав їй бачити статтю, що вийшла у виданні К. Г. — на організаційні цілі будучої партії з друку і адміністрацію плаче-но гроші, які кожного місяця звільнісь Каміньскій.

А польський контрагент виборчого компромісу, на жалю, той компроміс масово зломив, бо 51 відсотків польських виборців у цілій Галічці не голосувало на Чолових українських кандидатів, а в окрузі Сніп проводивши одногокво українського кандидата. Така поведінка польського громадянства дуже дивна. «Якже при нормальній умовинах неможливо було Польським виборцям лвох свій голос в окрузі Аджі те, що сталося в окрузі Сніп, прогто невірніміре, загладово відразу. Такого вислідку нідже не очікував, та не можна рахувати його нормальним. Ще дивніший виглядає недотримання польськими вибор-

УЛАС САМЧУК. ВОЛИНИ. Роман-хроніка у 3-ох частинах. Частина I. КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА? Переклад забороняється. Авторські права застережені. 59

Втручається в розмову Настя. — Дайте йому вже чисту годину. Ото кидай своє кріваве, сердечне і диди під повітря боже жукади. Нікуди він не поїде. Е, що там баба тамить. Баба є мудра, коди лонві качуді мукти та бодні салєндка. До цього то він породить, а до іншого, то іпіше породить. Я не журжугу. Га? — Матвій чухмарить потилицю. — Ах, знаєш... Воно то корить, та щось воно не вірятьса, щоб воно краще від Смоєльського. — Що ми тоді мого бачити. Сніп не лежка. Тепер і паші і дуги... — Простувалась, сперечалась Настя, та хто б її послухав. Не лонві і паші. Пашов десь Матвій, не було а пів дня, прихдило додому! заклопотаний. — Готуй во мені що на дозру, — каже лонвіро. Слєчка жидка його, бодя жидка, а в нєй аж завра поду. А те по-

в землі. Ми вросли в неї. Наші жиди і кров зв'язані з нею. О Господи, Господи! — Но, но! Ти не не ячяти. Ти не мені на дозру готуй! — і більше Матвій нічого не казав. Думав, морщив чоло, думав, пошморгав устами, бодячи в голос говорив, думу за думою, мов хмарі дошові гнав. — Ех, життя, життя! Чорта вона клатюча. Мужичка життя — мукя пекельна, але був би чоловік остания ота, коли б не зрощив їй роги.

А третього дня рано починав Матвій знов на стацію. Василь пішов до села Катерину клануть. У Володкі від згадки про Катерину билось серце і його заривало обличчя і саме у той час зайшов якось Юхим.

Старий ма намір обділати лишень Матвія та дещо з ним перебакають. Він чує за ним купівлю землі, але не в капіталістичну, яку він ненавидів, а тут у себе: Однак прийді старого звичай для малого Володкі, а цілий переїзд, цілий переїзд від дитинства до передчасного хлопцятва.

Він пригадує собі свого діда, матріного батька. Уліноді. Той його також любить, пестить, дає дарунки, але Володкі не чує до нього стільки безпересторожності, як до свого.

Юхим, розмовляючи з Настєю, здалось, навіть не дивився на маого, але від зору його не уникли зацікавлені та соромливий маого. — Вірїте? Виздорюйте? Ну, ба. А який був тоді... Як го лєвчик опалена лєжав — сказав Юхим. — Володкі майже не пригадує, коди то він його бачив. Юхим щось пригадає і питає: — бавиш ти з Хведотом? — Володкі майже влїтискується через сором слова: — я вже не вмію бавитись. — Чому, ж то у тебе? — питає діда. — Бо він малий і я розумію мене. Ми утік горі не могли разом бавитись. Мені завше за нього дотавалося. — А батько його не раз випарив, бо завше бо-зна куда влїчало маого? — втрутає діда. — Василь же не було з Дерманя. Володкіма двома втїда, та там десь з ним. Він уже на Залужжї. Він говорить з Катєрїною. Юхим питає далі: — Так ти з яким не бавишся? (Далі усе).

Далі усе.

Він пригадує собі свого діда, матріного батька. Уліноді. Той його також любить, пестить, дає дарунки, але Володкі не чує до нього стільки безпересторожності, як до свого.

Юхим, розмовляючи з Настєю, здалось, навіть не дивився на маого, але від зору його не уникли зацікавлені та соромливий маого. — Вірїте? Виздорюйте? Ну, ба. А який був тоді... Як го лєвчик опалена лєжав — сказав Юхим. — Володкі майже не пригадує, коди то він його бачив. Юхим щось пригадає і питає: — бавиш ти з Хведотом? — Володкі майже влїтискується через сором слова: — я вже не вмію бавитись. — Чому, ж то у тебе? — питає діда. — Бо він малий і я розумію мене. Ми утік горі не могли разом бавитись. Мені завше за нього дотавалося. — А батько його не раз випарив, бо завше бо-зна куда влїчало маого? — втрутає діда. — Василь же не було з Дерманя. Володкіма двома втїда, та там десь з ним. Він уже на Залужжї. Він говорить з Катєрїною. Юхим питає далі: — Так ти з яким не бавишся? (Далі усе).

Далі усе.

Він пригадує собі свого діда, матріного батька. Уліноді. Той його також любить, пестить, дає дарунки, але Володкі не чує до нього стільки безпересторожності, як до свого.

